

Kaikkien perheiden Suomi Tarkennettu toimintasuunnitelma 2017

Toimintaympäristö

Monimuotoiset perheet -verkoston Kaikkien perheiden Suomi II -hanke toimii vuosina 2017 – 2019 Veikkausvaroin Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön rahoittamana. Hankkeen tavoitteena on koota tietoa perheiden monimuotoisuudesta ja tuoda tätä tietoa poliittisen päätöksenteon ja palvelujärjestelmän sekä työelämän kehittämisen tueksi. Hankekauden aikana myös luodaan verkoston pysyvän toiminnan jatkossa mahdollistavat rakenteet.

Tällä hallituskaudella (2015–2019) Suomessa tullaan viemään läpi laajamittainen perhepalvelujen rakenneuudistus, jonka lähtökohdaksi on asetettu perheiden monimuotoisuuden huomioiminen. Lisäksi hallituskaudella toteutuu tapaamisoikeuslainsäädännön kokonaisuudistus. Kuntavaalit pidetään keväällä 2017 ja maakuntavaalit todennäköisesti vuonna 2018. Perhevapaista keskustellaan aktiivisesti ja uuden perhevapaamallin muodostamiseen tähtäävä työ käynnistyy todennäköisesti jo tällä hallituskaudella. Hallitusohjelmaan on kirjattu myös työn ja perheen yhteensovittamisen helpottaminen. Kaikissa näissä prosesseissa perheiden monimuotoisuuden huomioiminen on tärkeää.

Nopea, tuloksellinen ja toimiva vaikuttamistyö edellyttää Monimuotoiset perheet -verkostolta ketteryyttä, aloitteellisuutta ja vahvaa läsnäoloa siellä, missä päätöksiä tehdään. Verkoston toiminnalle on luotava pysyvät, rakenteiden ja rahoituksen puolesta vakaat ja toimivat puitteet. Tässä prosessissa on ratkaistava muun muassa kysymykset uusien jäsenten ottamisesta verkostoon, luotava verkostolle yhteiset säännöt ja arvopohja sekä vakiinnutettava hyväksi havaitut toimintatavat vaikuttamistyön periaatteista sekä sisällöistä sopimiseksi.

Perheiden monimuotoisuuden tiedostaminen ja monimuotoisten perheiden aseman parantaminen uhkaa jatkuvasti jäädä huomiotta ja kadota marginaaleihin. Hyvästä tahdosta ja näkyvistä kirjauksista huolimatta tarvitaan jatkuvaa vaikuttamistyötä ja asioiden konkreettista esillä pitämistä. Tuloksellisen vaikuttamistyön edellytyksenä on verkoston itsenäinen asema, mahdollisuus nopeaan reagointiin ja vahva oma ääni. Siksi se ei voi sijoittua minkään olemassa olevan suuremman organisaation alle.

Palvelujärjestelmän ja poliittisen päätöksenteon ohella verkoston työkentän osaksi on päätetty ottaa työelämä. Työn ja perheen yhteensovittaminen on erityinen haaste monimuotoisille perheille. Työelämän toimijoille suunnattua tietoa ja hyviä käytäntöjä ei ole juuri lainkaan saatavilla monimuotoisten perheiden näkökulmasta. Perherakenteen yhteyttä työhön pääsemiseen, työssä pysymiseen ja työssä jaksamiseen ei ole tutkittu. Päätäjillä ei ole tietoa niistä haasteista, joita monimuotoisilla perheillä on työelämässä. Monimuotoiset perheet -verkostolla on tarvittavaa osaamista tähän tiedontarpeeseen vastaamiseen.

Toiminnan tavoitteet

1. Tavoitteena on monimuotoisten perheiden yhdenvertaisuuden lisääntyminen yhteiskunnallisesti, työelämässä ja palveluissa.
2. Palvelujärjestelmän rakenteelliselle tasolle suuntautuva vaikuttaminen, erityisesti lapsi- ja perhepalveluja uudistavassa hallituksen kärkihankkeessa 2016 – 2019.
3. Työn ja perheen yhteensovittamisen parantaminen monimuotoisten perheiden osalta yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa. Erityishuomio on niissä perherakenteeseen liittyvissä tekijöissä, joilla on vaikuttavuutta työhön pääsemiseen, työssä pysymiseen ja työssä jaksamiseen.
4. Perheiden monimuotoisuuteen liittyvän tiedon kerääminen sekä tiedon vieminen päätäjien, palvelujärjestelmän sekä työelämätoimijoiden tietoisuuteen.

5. Tutkijaverkoston luominen yhteistyössä THL:n, Työterveyslaitoksen, Suomen akatemian WEAll-hankkeen sekä Jyväskylän Yliopiston Perhetutkimuksen yksikön kanssa, jotta tutkimustieto monimuotoisista perheistä lisääntyisi.
6. Verkostomaisen vaikuttamistyön käytäntöjen vahvistaminen ja vakiinnuttaminen sekä verkoston pysyvien toimintarakenteiden luominen.
7. Verkoston yhteisten perhepoliittisten, palvelujärjestelmään sekä työelämään kohdistuvien viestien päivittäminen ja yhdessä sovittujen viestien edistäminen verkostomaisen vaikuttamisen keinoin.
8. Erilaisiin perheisiin kohdistuvan leimaamisen ja syrjinnän väheneminen. Erityishuomio rasisen syrjinnän vähentämisessä.
9. Ammattilaisten tietoisuuden lisääntyminen perheiden monimuotoisuudesta.
10. Verkoston järjestöjen vaikuttamistyön osaamisen vahvistaminen sekä vaikuttamistyön hyvien käytäntöjen levittäminen järjestökentälle.

Toiminnan kohderyhmät

Toiminnan kohderyhminä ovat perhepolitiikan, palvelujärjestelmän sekä työelämän päättäjät ja kehittäjät. Tähän ryhmään kuuluvat esimerkiksi kansanedustajat, kunnallispoliitikot, virkamiehet, virastojen ja oppilaitosten henkilöstö sekä työmarkkinajärjestöt niin keskusjärjestöjen (STTK, SAK, Akava, Kuntatyönantajat, EK) kuin yksittäisten järjestöjenkin osalta. Näitä tahoja pyritään kohtaamaan aktiivisesti ja viemään heille hankkeen, verkoston ja kumppanuusjärjestöjen asiantuntemusta tehtävien päätösten ja kehittämistyön tueksi.

Tärkeä kohderyhmä ovat myös monimuotoisia perheitä työssään kohtaavat ammattilaiset ja alalle opiskelevat sekä alaa tutkivat tahot. Yhteistyötä tehdään sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulujen sekä yliopistojen ja muiden koulutuslaitosten kanssa. Tutkijayhteistyötä vahvistetaan rakentamalla monimuotoiset perheet -tutkijaverkosto, jonka puitteissa kartoitetaan tiedon aukkoja ja lisätään järjestöjen ja tutkijoiden välistä yhteistyötä.

Näiden lisäksi hanke jatkaa yhteistyötä LSKL:n Emma ja Elias- ohjelman toimijoiden, Ev. lut. kirkon perheasiain keskuksen, Lapsiasiavaltuutetun, MLL:n, Väestöliiton sekä Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa.

Hankkeen tavoite edistää kaikkien perheiden yhdenvertaisuutta kohdistuu kaikkiin Suomessa eläviin ihmisiin. Hankkeen hyödynsaajina ovat ennen kaikkea ja nimenomaan kaikki monimuotoisissa perheissä elävät lapset ja vanhemmat.

Toiminnan sisältö ja toteutus

Hankkeen keskeinen tehtävä on kymmenen perhejärjestön yhteinen vaikuttamistyö, jonka avulla tieto erilaisten perheiden erityispiirteistä, palvelutarpeista sekä työelämän ja lainsäädännön haasteista tavoittaa päättäjät ja asiantuntijat. Hankkeen aikana luodaan raamit Monimuotoiset perheet -verkoston pysyvälle toiminnalle. Hanke vahvistaa järjestöjen itsenäistä vaikuttamistyön osaamista ja asiantuntija-asemaa sekä antaa valmiuksia pitkäaikaiselle yhteistyölle muiden järjestöjen kanssa. Työ toteutuu kahden työntekijän voimin.

1. Olemassa olevan ja uuden tiedon ja asiantuntemuksen kerääminen

Ensimmäisessä Kaikkien perheiden Suomi -hankkeessa on luotu verkoston järjestöjen olemassa olevan tiedon keräämisen menetelmät ja tietoa on koottu verkkosivuille www.monimuotoisetperheet.fi. Tiedon keräämistä jatketaan edelleen ja uutena tulevat mukaan työelämän käytännöt. Hankkeessa toteutetaan

kaikkien valtakunnallisten vaalien osalta kohdennettua viestintää sekä kehitetään edelleen verkoston valmiuksia nopeaan tiedon keräämiseen ja reagointiin tilanteissa, joissa tietoa tarvitaan tiukalla aikataululla päätöksenteon tueksi.

Hankkeen tavoitteena on perustaa monimuotoisia perheitä tutkivien tutkijoiden verkosto, jonka kanssa yhteistyössä kartoitetaan tutkimuksen tarvetta perheiden monimuotoisuudesta. Työelämän osalta tämä toteutetaan yhteistyössä työelämän yhdenvertaisuuden tutkimukseen keskittyvän WeAll - tutkimushankkeen kanssa (Suomen Akatemia), muita yhteistyökumppaneita ovat THL sekä Jyväskylän yliopiston Perhetutkimuksen yksikkö.

2. Tiedon levittäminen

Hankkeen aikana levitetään jo tuotettua perheiden moninaisuutta koskevaa materiaalia sekä tuotetaan uutta vaikuttamistyöhön soveltuvaa materiaalia. Tietoa kerätään järjestöiltä ja heidän jäsenistöltään, tutkimuksista, päättäjiltä, ammattilaisilta ja opiskelijoilta sekä työelämän toimijoilta. Tältä pohjalta tehdään verkkopohjaisia opetus- ja koulutusmateriaaleja sekä työelämän kysymyksiin keskittyvä hyvien käytäntöjen opas työelämän toimijoiden käyttöön.

Tietoa levitetään koulutuksissa ja tapahtumissa, verkkosivustolla ja sosiaalisen median kanavia hyödyntäen. Hankkeen www-sivustolla julkaistaan kerättävän olemassa olevan tiedon analyysistä ja synteesisistä muodostuvat sisällöt. Lisäksi tuotetaan yhteisiä lausuntoja ja kannanottoja ajankohtaisiin laki- ja muihin hankkeisiin.

Keskeinen tiedon levittämisen tapa on asiantuntijana toimiminen. Esimerkiksi Lapsi- ja perhepalvelu-uudistuksen kärkihankkeen ohjausryhmässä toimimisen kautta hankkeessa tuotettu tieto saadaan vietyä suoraan sinne, missä se vaikuttaa parhaiten lasten ja perheiden palvelujen järjestämiseen tulevaisuudessa. Samoin lainsäädäntöhankkeissa asiantuntija-asema ja valmistelutyöhön osallistuminen mahdollistaa tiedon tehokkaan ja täsmällisen viemisen niihin kohtiin, joissa sillä on maksimaalinen vaikuttavuus.

3. Vaikuttamistyön toteuttaminen

Perheiden monimuotoisuutta tehdään tunnetuksi päättäjien ja palveluiden sekä työelämän kehittäjien keskuudessa. Osallistutaan perheitä kohtaavien ammattilaisten valtakunnallisiin koulutuksiin, kehittämispäiville ja messuille sekä perhepoliittisiin seminaareihin. Tehdään aktiivista poliittista vaikuttamistyötä ja pidetään yllä jo alkanutta keskustelua monimuotoisten perheiden tilannetta parantavien lainsäädäntömuutosten tarpeellisuudesta.

Osallistutaan puoluekokouksiin näytteilleasettajana. Jatketaan yhteistyötä kansanedustajien Lapsen puolesta -ryhmän kanssa ja luodaan suhteita perhepolitiikan päättäjiin. Määritellään hankkeen kannalta oleellimmat käynnissä olevat perhelainsäädäntöhankkeet ja vaikutetaan niihin aktiivisesti. Osallistutaan asiantuntijaseminaareihin ja koulutustilaisuuksiin, jotka on suunnattu perhepolitiikan päättäjille, työelämän toimijoille ja perhepalveluiden kehittäjille ja tuottajille.

4. Verkoston toiminnan vakiinnuttaminen

Kartoitetaan verkoston toiminnan vakinaistamisen vaihtoehdot ja perustetaan tarvittavat rakenteet. Ensisijaisina vaihtoehtoina selvitetään yhteisen kattojärjestön perustamista tai vaihtoehtoisesti verkostomaisen rakenteen vakinaistamista verkoston järjestöjen kesken kiertävän tai yhdelle järjestölle vakiintuvan hallinnointivastuun kautta. Ensimmäisen hankkeen aikana on käynyt selväksi, että verkoston sijoittaminen minkään suuremman jo olemassa olevan toimijan alaisuuteen (esim. Väestöliitto, LSKL) ei ole verkoston viestien luonteen eikä vaikuttamistyöhön vaadittavan ketteryyden vuoksi kannattavaa.

Kartoituksen alkuvaiheessa kuullaan verkoston järjestöjen hallituksia ja toiminnanjohtajia. Tämän jälkeen rakennetaan puitteet sekä eettinen arvopohja, luodaan toiminnan säännöt ja sovitaan toimintakäytännöt. Lopuksi perustetaan tarvittavat juridiset rakenteet, nimetään niihin edustajat kustakin järjestöstä ja

siirretään toiminta uusiin puitteisiin. Hankkeen päättyessä verkoston toiminnan vakinaistamiselle on luotu selkeät ja toimivat puitteet, kestävä eettinen perusta, avoin ja läpinäkyvä johtamiskulttuuri, selkeästi määritellyt toimintatavat ja -käytännöt sekä toiminnan kustannusten ja vaikutusten arviointi. Verkoston toimintaperiaatteet löytyvät verkoston www-sivuilta.

5. Konkreettinen toteutus ja vuosisuunnitelmat:

Hankkeen kuluessa:

- seurataan sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistusta ja vaikutetaan siihen, että perheiden monimuotoisuus huomioidaan uudistuksessa mahdollisimman hyvin
- toimitaan Lapsi- ja perhepalvelu-uudistuksen kärkihankkeen ohjausryhmässä 2017 – 2019
- kehitetään yhteistyötä erilaisten perheiden ja päätöksenteon, työelämän ja palvelujen parissa toimivien verkostojen kanssa
- toimitaan monitieteisen tutkimustiedon lisäämiseksi perheiden monimuotoisuudesta
- tehdään yhteistyötä ammattikorkeakoulujen, ammattikoulujen, yliopistojen ja muiden oppilaitosten kanssa monimuotoisia perheitä koskevan tiedon saamiseksi osaksi perheitä kohtaavien ammattilaisten koulutusta
- osallistutaan perheitä kohtaavien ammattilaisten kehittämispäiville, messuille ja seminaareihin
- seurataan aktiivisesti työelämän, perhepolitiikan ja palvelujen kehittymistä ja reagoidaan esiin nouseviin monimuotoisia perheitä koskeviin kysymyksiin
- toimitaan asiantuntijajäsenenä Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan miesjaostossa 2016–2019

1. hankevuosi 2017

- päivitetään verkoston vaikuttamissuunnitelma sekä viestintäsuunnitelma
- tehdään hankkeen arviointisuunnitelma
- toteutetaan kuntavaalikampanja keväällä sekä muodostetaan verkoston maakuntavaalitavoitteet syksyllä 2017
- osallistutaan lain lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta kokonaisuudistuksen
- koostetaan järjestöjen olemassa olevaa työelämää koskevaa tietoa
- toteutetaan monimuotoisille perheille suunnattu työelämän käytäntöjä kartoittava kysely
- kerätään tietoa siitä, kuinka järjestöt ovat tähän mennessä pyrkineet vaikuttamaan työelämään
- kootaan verkoston järjestöjen hallitusten näkemyksiä verkoston vakiinnuttamisen tavoista
- jatketaan yhteistyötä Emma & Elias -ohjelman kanssa
- luodaan perheiden monimuotoisuuteen keskittyvä tutkijaverkosto
- osallistutaan sosiaali- ja terveysalan valtakunnallisille messuille sekä koulutetaan ammattilaisia
- Kirjoitetaan artikkeleita perheitä kohtaavien ammattilaisten ammattilehtiin

2. hankevuosi 2018

- toteutetaan viestintäkampanja kuntatason monimuotoisia perheitä koskevien hyvien käytäntöjen viemiseksi laajasti kuntapäätäjien tietoisuuteen (mm. kuntamarkkinat)
- tehdään innovatiivisia viestintäkokeiluja haastavien asioiden puheeksi ottamisen tueksi (esim. sarjakuvakampanja työelämän haasteista)
- päätetään verkoston yhteiset eduskuntavaalitavoitteet vuodelle 2019
- julkaistaan järjestöiltä ja perheiltä kerätyn tiedon pohjalta työelämän haasteita ja hyviä käytäntöjä summaava ”Monimuotoiset perheet työelämässä” -materiaali
- osallistutaan vaalitulaisuuksiin, puoluekokouksiin, puolueristeilyille ja muihin poliittisten vaikuttajien kokoontumisiin
- Kartoitus verkoston jatkosta valmistuu, tässä näkemykset johtoryhmältä ja järjestöjen hallituksilta sekä yhteenveto eri vaihtoehtoista

- Työstetään verkostolle arvopohja, toimintaperiaatteet sekä luonnos säännöistä. Pohjataan työ verkoston järjestöjen hallituksilta saaduille näkemyksille sekä RAY:n kanssa käytäville neuvotteluille.

3. hankevuosi 2019

- toteutetaan eduskuntavaalikampanja 2019
- vaikutetaan aktiivisesti hallitusneuvotteluihin ja hallitusohjelmaan
- pyritään tapaamaan uudet eduskuntaryhmät
- perustetaan juridiset rakenteet, joita verkoston toiminnan vakiinnuttaminen edellyttää
- verkoston jäsenjärjestöjen hallitukset tekevät päätökset verkoston vakiintuvaan toimintaan osallistumisesta sekä nimittävät edustajansa verkostoon
- Viedään ”Monimuotoiset perheet työelämässä” -materiaalia ja sen sisältöjä aktiivisesti työelämän toimijoiden tietoisuuteen
- järjestetään verkoston jäsenjärjestöjen toimijoille em. materiaaliin pohjaava työelämän vaikuttamisen seminaari
- järjestetään verkoston yhteinen kokemuskouluttajakoulutus

4. hankevuosi 2020

- toteutetaan eurovaalikampanja 2020
- tuotetaan vuosien 2013–2020 kokemusten pohjalta monimuotoisten perheiden aseman kehitystä ja tulevia kehitystarpeita kuvaava ”tiekartta perheiden yhdenvertaisuuteen”, joka toimii myös verkoston tulevan toiminnan strategiatyökaluna
- haetaan verkoston toiminnalle pysyvää rahoitusta sitä varten perustetun rakenteen puitteissa
- toteutetaan loppuarviointi ja –raportointi

Tulokset ja vaikutukset

Hankkeen myötä perheiden yhdenvertaisuus vahvistuu. Monimuotoisissa perheissä elävien lasten ja vanhempien asema yhteiskunnassa ja työelämässä sekä palvelut paranevat. Lainsäädäntö kehittyy tunnistamaan paremmin monimuotoisten perheiden erityistarpeet. Perheiden palveluissa työskentelevien ammattilaisten osaaminen monimuotoisuudesta vahvistuu ja perheet tulevat paremmin kohdatuiksi palveluissa. Tapaamisoikeuslain uudistus ja perhevapaaudistus toteutetaan perheiden monimuotoisuus laajasti huomioiden.

Monimuotoisten perheiden erityistarpeet tunnistetaan laajemmin myös työmarkkinoilla ja työn ja perheen yhteensovittamisen käytännöissä. Tällä on vaikututa esimerkiksi lapsiperheköyhyyteen, mikäli käytännöt edistävät monimuotoisten perheiden vanhempien työllisyyttä tai työhön palaamista perhettä kohdanneen kriisin jälkeen. Lapsi- ja perhepalveluja uudistava kärkihanke huomioi perheiden monimuotoisuuden. Perhekeskusten perustamisessa ja niihin tulevissa rakenteissa monimuotoisuus on lähtökohtana. Sosiaali- ja terveyspalvelujen osalta kunnallisten, yksityisten ja järjestöjen tuottamien palvelujen tietoisuus toisistaan sekä palvelunohjaus paranevat myös monimuotoisten perheiden osalta.

Palveluntarjoajat huomioivat perheiden monimuotoisuuden aiempaa paremmin, mikä näkyy esimerkiksi palveluntarjoajien viestinnässä, osaamisessa ja rakenteissa. Perheitä kohtaavat ammattilaiset huomioivat paremmin perheiden erityistarpeet ja -piirteet. Perhepolitiikan kehittämisessä perheiden monimuotoisuudesta tulee yksi kehittämistyön itsestään selvä lähtökohta. Yleinen yhteiskunnallinen tietoisuus perheiden monimuotoisuudesta lisääntyy.

Verkoston järjestöt kykenevät aiempaa tehokkaampaan yhteistyöhön ja kommunikaatioon. Järjestöt tuntevat toistensa kohderyhmien haasteita ja vahvuuksia entistä paremmin. Verkosto ja verkoston järjestöt saavat suunnitelmallisen mallin paikalliseen ja valtakunnalliseen vaikuttamistyöhön.

Järjestöjen asema poliittisen päätöksenteon asiantuntijatahoina vahvistuu ja järjestöissä tuotetun tiedon painoarvo kasvaa päätöksenteon tukena. Järjestöjen vaikuttamistyön kulttuuri vahvistuu niin lainsäädännön kuin palveluiden suuntaan. Verkoston yhteiset työelämään kohdistuvat viestit rakennetaan järjestöille ja perheille suunnattujen kartoitusten perusteella. Listataan konkreettisia keinoja perheiden monimuotoisuuden huomioimiseksi työelämässä. Verkostolle luodaan vakiintunut toimintarakenne, joka mahdollistaa pysyvän rahoituksen hakemisen, sekä strateginen tiekartta perheiden yhdenvertaisuuteen, joka edesauttaa vaikuttamistyön pitkäjänteistä suunnittelua.

Projektin tuotokset:

- Monimuotoiset perheet työelämässä -työväline hyviin käytäntöihin ammattiliitoille ja työpaikoille
- Edelleen kehitetty ja päivitetty verkoston verkkosivusto, joka toimii perheiden monimuotoisuuden tietopankkina laajasti ammattilaisille ja päättäjille sekä työelämän toimijoille
- Kerätyn olemassa olevan tiedon ja kertyvän uuden tiedon pohjalta tuotetut materiaalit ja niiden levittäminen:
 - a) Verkoston yhteiset esitteet ja vaikuttamistyön materiaalit (vaalitavoitteet yms.)
 - b) Monimuotoinen perhe nyky-yhteiskunnassa -opintomateriaali: edelleen kehittäminen ammattiopisto- ja yliopistotason opetukseen
 - c) Verkostomaisen vaikuttamistyön valikko -materiaalin vieminen muiden järjestöjen käyttöön
 - Seminaareja, koulutuksia, verkkoluentoja, osallistumisia messuille ja muihin tilaisuuksiin
 - Verkoston asiantuntija-aseman hyödyntäminen prosesseissa, joissa tarvitaan monimuotoisia perheitä koskevaa erityisosaamista: tuotokset kunkin prosessin mukaisia
 - Verkoston yhteiset kannanotot, lausunnot, kunta-, maakunta- ja eduskuntavaalitavoitteet
 - Verkostosta vakiintunut lausunnonpyyntötaho perhepolitiikkaan liittyvissä kysymyksissä
 - Monimuotoiset perheet -verkoston pysyvä yhteistyörakenne
 - Monimuotoisia perheitä koskevan tutkijaverkoston rakentaminen
 - Tiekartta perheiden yhdenvertaisuuteen –strategiatyökalu

Seurannan ja arvioinnin toteutus

Hankkeen arvioinnin toteuttamiseksi tehdään heti hankkeen aluksi erillinen arviointisuunnitelma, jossa määritellään arvioinnin kriteerit, aikataulut sekä toteutustavat.

Ensimmäisen hankkeen arviointi toteutettiin ulkoisen arviointikonsultin johdolla osin itsearviointina ja osin ulkoisena arviointina. Arviointiraportit löytyvät osoitteesta

<http://www.monimuotoisetperheet.fi/jarjestot/arviointi/>

Jatkohankkeen arvioinnissa hyödynnetään ensimmäisen hankkeen aikana kehitettyjä arvioinnin kriteerejä ja toimintatapoja itsearviointin osuutta painottaen. Arvioinnin suunnittelussa ja toiminnan seurannassa käytetään apuna Suunta-työkalua. Arviointi kohdistuu toimintaan, sen suunnitteluun ja toteutukseen. Arviointi on läpi hankkeen kulkeva prosessi, johon osallistetaan kaikki hankkeeseen osallistuvat tahot erilaisten kyselyjen muodossa.

Arvioinnin ohella varataan resurssi työntekijöiden työnohjauksen mahdollistamiseksi.

Viestinnän toteutus

Hankkeen viestintäsuunnitelma rakentuu ensimmäisessä hankkeessa hyväksi havaittujen viestintäkäytäntöjen pohjalte. Viestintä on olennainen osa vaikuttamistyötä ja siksi siihen on käytetty

ensimmäisessä hankkeessa runsaasti resursseja. Tämä toteutuu myös jatkohankkeessa. Viestinnän tehtävä on tuoda hankkeen puitteissa tuotettu tieto mahdollisimman tehokkaasti hankkeen kohderyhmien käytettäväksi.

Viestintä jakautuu hankkeen sisäiseen ja ulkoiseen viestintään. Sisäinen viestintä on verkoston toimijoiden välistä viestintää. Kohderyhmiä ovat hankkeen toimijat kuten johtoryhmä, Monimuotoiset perheet – verkoston järjestöjen hallitukset ja työntekijät, järjestöjen jäsenet sekä muut yhteistyökumppanit. Sisäisen viestinnän kanavia ovat henkilökohtaiset keskustelut, kuulemiset, säännölliset kokoukset, sähköposti, tiedotteet, järjestöjen uutiskirjeet ja järjestölehdet sekä hankkeen omat verkkosivut.

Ulkoisen viestinnän kohderyhmiä ovat päättäjät, palvelujärjestelmässä toimivat ammattilaiset sekä työelämätoimijat ja muut sidosryhmät, suuri yleisö, media sekä hankkeen hallinnoijat ja rahoittaja. Ulkoisen viestinnän keskeinen kanava on sosiaalinen media, erityisesti verkoston facebook-, twitter- ja instagram-tilit. Muita kanavia ovat esimerkiksi henkilökohtaiset keskustelut, työryhmiin ja kuulemistilaisuuksiin osallistuminen, tiedotteet, kannanotot ja lausunnot, hankkeen puitteissa annetut haastattelut sekä materiaalit, kuten lehtijutut ammattilehtiin, eri asiakokonaisuuksia esittelevät esitteet, infolehtiset ja www-sivut.

Viestintä toteutuu sekä paikallisella että valtakunnallisella tasolla. Sen avulla pyritään lisäämään monimuotoisten perheiden näkyvyyttä ja perheiden monimuotoisuuden tuntemusta päätöksenteossa, työelämätoimijoiden parissa sekä lasten, nuorten ja perheiden palveluissa. Tavoitteena on jakaa tietoa monimuotoisten perheiden hyvinvoinnista, perheiden erityispiirteistä sekä eriarvoisesta asemasta yhteiskunnassa. Viestinnän avulla halutaan saada aikaan yhteiskunnallista keskustelua ja tuoda esiin monimuotoisten perheiden tarpeita ja toiveita. Lisäksi viestinnän tavoitteena on vahvistaa verkoston yhteistyötä ja ylläpitää keskustelua järjestöjen välillä.

Viestinnästä vastaavat hankkeen työntekijät sekä Monimuotoiset perheet -verkoston jäsenjärjestöt. Verkostolla on erillinen viestintä- ja materiaalityöryhmä, joka koostuu viestinnän ammattilaisista, sidosryhmien edustajista sekä johtoryhmän jäsenistä ja hankkeen työntekijöistä.

Kriisiviestintä

Tämänkaltaisessa hankkeessa on tärkeää olla myös kriisiviestintäsuunnitelma siltä varalta, että verkostoon tai hankkeeseen kohdistuu jokin viestinnällinen kriisi. Kriisit voivat liittyä joko verkoston toimintaan, yksittäisen järjestön toimintaan tai sen työntekijään, hankkeen johonkin tavoitteeseen, itse hankkeen toimintaan tai sen työntekijöihin. Mahdolliset kriisin aiheet voivat olla esimerkiksi seuraavanlaisia:

- Verkoston sisäinen lukittunut konflikti, joka hankaloittaa yhteistyötä
- Jonkin järjestön julkinen ja nopea irtautuminen verkostosta
- Yksittäisen järjestön toiminnassa ilmennyt väärinkäytös tai muu kriisi
- Yksittäisen järjestön työntekijöihin liittyvät kriisit
- Hankkeen tavoitteen kyseenalaistuminen tai hankkeen legitimitietin julkinen kyseenalaistaminen
- Hankkeen toiminnassa havaitut väärinkäytökset
- Hankkeen työntekijöiden toimintaan liittyvät kriisit

Hankkeen viestintäsuunnitelmaan sisältyy kriisiviestintää koskeva osio, joka käydään läpi jokaisen uuden johtoryhmän jäsenen kanssa, jotta kaikki toimijat olisivat tietoisia käytännöistä kriisin sattuessa.

Riskit ja niiden hallinta

Hankkeeseen sisältyvien riskien kartoitus ja hallinta pohjataan ensimmäisen hankkeen suunnitelmassa tehtyyn riskikartoitukseen sekä väliarviointiraportissa esiin nostettujen riskien pohjalle. Väliarviointiraportti kokonaisuudessaan löytyy osoitteesta

<http://www.monimuotoisetperheet.fi/wpcontent/uploads/2013/09/KPS-Arviointiraportti.pdf>

Väliarvointiraportissa hankkeen vakavimmiksi riskitekijöiksi arvioitiin henkilöstön vaihtuminen, järjestöjen keskinäisen luottamuksen heikkeneminen, taloudellisen taantuman vaikutukset verkoston tavoitteiden toteutumiseen, ristiriidat järjestöjen välillä sekä se, jos verkoston toiminnan jatkoa ei voida turvata.

Hankehenkilöstön vaihtumiseen varaudutaan olemassa olevan tiedon dokumentoinnilla, henkilöstön sitouttamiseen pyrkivillä toimenpiteillä, vaadittavaan koulutukseen, kokemukseen ja toimenkuvaan suhteutetulla palkkauksella sekä siten, että henkilöstön nykyisiä työsuhteita pystytään jatkamaan muutamia kuukausia kriittisen vuodenvaihteen 2016-2017 ylitse. Näin työntekijöillä ei ole niin suurta tarvetta etsiä uusia töitä ennen kuin heillä on tieto myös hankkeen jatkorahoituksesta. Järjestöjen keskinäistä luottamusta vahvistavat avoimet ja selkeät toimintakäytännöt sekä hankkeen suunnitelmien, toimintojen ja saavutettujen tulosten aktiivinen raportointi järjestöjen hallituksille. Jokaisella järjestöllä on myös veto-oikeus kaikkiin verkoston nimissä lähdössä oleviin lausuntoihin ja kannanottoihin, mikä lisää järjestöjen luottamusta siihen, ettei verkosto tee päätöksiä, jotka ovat järjestön arvojen tai periaatteiden vastaisia.

Taloudellisen taantuman vaikutuksiin on pyritty vastaamaan löytämällä myös sellaisia hyviä käytäntöjä tai uudistuskohteita, jotka eivät vaatisi lisärahoitusta toteutuakseen. Taantuman vaikutukset näkyvät kuitenkin jo selvästi muun muassa työnantajajärjestöjen vastustuksessa monimuotoisten perheiden perhevapaa-uudistuksen toimenpiteitä kohtaan (yhteiskustannukset max. 15 000 000).

Hankkeen kuluessa verkoston järjestöjen välillä on ollut toiminnan sisältöön nähden yllättävän vähän suoria ristiriitatilanteita. Näihin on kuitenkin pyritty varautumaan toimintakäytäntöjen ja kunkin järjestön oman veto-oikeuden säilyttämisen avulla. Kullekin järjestölle on kuitenkin annettu mahdollisuus myös määritellä yksi sellainen tavoite, jota se itse voi ajaa verkoston tuella, näin varmistetaan se, että verkosto voi myös olla jokaisen järjestön tukena ainakin yhden heille keskeisen viestin viejänä.

Verkoston toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi on nykyisessä toiminnassa luotu rakenteet, joiden avulla verkosto voi ylläpitää perustoimintaansa siinäkin tilanteessa, jos rahoitusta jatkohankkeelle ei saada. Verkkosivut on rakennettu staattisiksi, niillä ei ole erikseen ylläpidettäviä osioita. Johtoryhmän kokoukset on pyritty pitämään kustannustehokkaina ja vuorottelemaan eri kaupungeissa toimivien järjestöjen järjestelyvastuuta. Lausuntojen tuottamisen rakenteet on luotu sellaisiksi, että ne ovat periaatteessa ylläpidettävissä myös ilman työntekijäresurssia.

Kuitenkin on todettu, että verkoston järjestöjen nykyinen työntekijäresurssi ei riitä valtakunnalliseen, yhdessä koordinoituun ammattilaisten kouluttamiseen, messuosallistamiseen tai aktiiviseen poliittiseen vaikuttamistyöhön. Näin ollen lähes kaikki nopeat reaktiot sekä yhteinen poliittinen vaikuttamistyö jäisi käytännössä tekemättä, jos työntekijäresurssia ei verkostolla olisi. Myös pääkaupunkiseudulle kohdistuvat päättäjien tapaamiset ja seminaarit jäisivät vaille verkoston edustajaa.

Verkoston toiminnan vakiinnuttamiseen sisältyvät riskit järjestöjen keskinäisen luottamuksen heikkenemisestä, uusien jäsenten mukaan tulemisen tuomasta turbulenssista verkoston toimintakulttuuriin sekä ristiriitojen syntymisestä verkoston toimijoiden kesken. Verkoston toiminnan vakiinnuttamisen toteuttaminen hyvin valmistellusti ja harkitusti sekä avoimin käytännöin minimoi toiminnan vakiinnuttamiseen kohdistuvia riskejä.